

ŽIEŽMARIŲ GIMNAZIJA

PATYČIŲ IR SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Žiežmarių gimnazijos Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190

1. Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo Žiežmarių gimnazijoje (toliau – gimnazijoje) tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi kiekvienam gimnazijos bendruomenės nariui.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas mokyklos darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, privalo reaguoti ir jas stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Su gimnazijos Tvarkos aprašu supažindinami pasirašytinai visi gimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai).

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos patyčių formoms apibūdinti:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. **žodinės**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama, skriaudžiamasis;

5.3. **besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų, skriaudėjas;

5.4. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.5. **patyčių stebėtojas** – mokinys ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.6. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus).

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

6. Patyčių ir smurto prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, o ją vykdo visi gimnazijos bendruomenės nariai.

7. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už gimnazijos Tvarkos aprašo vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio gimnazijos pageidaujamo elgesio skatinimo priemonių plano parengimą ir įgyvendinimą.

8. Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarką įgyvendina ir stebėseną vykdo gimnazijos Vaiko gerovės komisijos nariai – Vykdomo grupė: socialinis pedagogas, psichologas ir VGK posėdyje paskirti atsakingi 3 nariai mokytojai, kurie kasmet:

8.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

8.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per metus);

8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis siūlo patyčių prevencijos ir intervencijos priemones pageidaujamo elgesio skatinimo priemonių planui;

8.4. derina posėdyje pageidaujamo elgesio skatinimo priemonių plano projektą;

8.5. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.6. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

8.7. atlieka kitus gimnazijos Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

9. Klasės auklėtojai pasibaigus kiekvienam pusmečiui išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, klasių auklėtojų susirinkime informuoja atsakingus vaiko gerovės komisijos narius apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

10. Visais pastebėtais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos darbuotojas:

10.1. įsikiša – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, gimnazijos etikos kodekso ir elgesio taisykles;

10.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (sveikatos priežiūros specialistę, tėvus, šalia esančius mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

10.4. išsiaiškina, iš kokios klasės yra patyręs (-ę) patyčias ir/ar besityčiojantis (-ys) mokinys (-iai), bei patyčių stebėtojai;

10.5. užpildo gimnazijos direktoriaus patvirtintą Mokinio drausmės pažeidimo pažymą.

11. Gimnazijos sekretorė užregistruoja Mokinio drausmės pažeidimo pažymą, jos kopijas įteikia socialiniam pedagogui ir klasės auklėtojui.

12. Patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje tarp mokinių vykstančias patyčias nedelsiant informuoja klasės auklėtoją ir/ar socialinį pedagogą jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai). Klasės auklėtojas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias tarp mokinių:

- 12.1. operatyviai informuoja susijusių mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) apie įtariamą ir/ar įvykusią bet kurios rūšies patyčią;
- 12.2. išsiaiškina situaciją, prašo mokinius (besityčiojantį (-čius), patyrusį (-ius) patyčią bei patyčių stebėtoją (-jus)) parašyti pasiaiškinimus, organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;
- 12.3. stebi situaciją, bendradarbiauja su psichologu ir socialiniu pedagogu, tėvais;
- 12.4. nesiliaujant patyčioms/esant fiziniam smurtui nedelsiant užpildo pranešimo apie patyčias/smurtą formą (1 priedas) ir ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui, kuris registruoja gautą pranešimą Patyčių registracijos žurnale ir nurodo socialiniam pedagogui ir/ar psichologui spręsti patyčių/smurto situaciją.
13. Socialinis pedagogas ir/ ar psichologas:
- 13.1. įvertina turimą informaciją (pagal pranešimą).
- 13.2. numato veiksmų planą ir jį įgyvendina.
- 13.3. nesiliaujant patyčioms, pagalbos specialistai kreipiasi į VGK pirmininką, kuris įvertinęs turimą informaciją sukviečia VGK posėdį.
14. Gimnazijos vaiko gerovės komisija:
- 14.1. įvertina turimą informaciją (pagal kreipimąsi):
- 14.2. supažindina su plano (13.2) nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus);
- 14.3. koreguoja/numato tolesnių veiksmų planą;
- 14.4. organizuoja tolesnę švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalbą;
- 14.5. informuoja gimnazijos vadovą apie esamą situaciją.
15. Vaiko gerovės komisijos pirmininkas:
- 15.1. kai smurto ir patyčių situacijoje vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys, registruoja atvejį patyčių registracijos žurnale, informuoja gimnazijos direktorių;
- 15.2. pateikia pranešimą interneto svetainėje www.draugiskasinternetas.lt kibernetinių patyčių atveju:
- 15.2.1. jei panaudota vaizdinė informacija yra viešas kibernetinėje erdvėje patyčių ir smurto atvejis;
- 15.2.2. jei informacija yra vieša, kuri pagal Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą yra priskiriama draudžiamai skleisti informacijai.
- 15.3. sistemina ir analizuoja pranešimus apie patyčias, kur vienas patyčių dalyvis yra suaugęs bendruomenės narys;
- 15.4. esant sudėtingam patyčių atvejui (kai socialinio pedagogo ir/ar psichologo kompetencijos nepakanka) inicijuoja Vykdytojų grupės pasitarimą, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį atvejui aptarti ir situacijai įvertinti;
- 15.5. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, psichologu, socialinio pedagogo pagalba kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą.
- 15.6. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, informuoja mokyklos vadovą ir kreipiasi į policiją ir VTAT.
16. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs netoleruotiną elgesį privalo informuoti gimnazijos vadovą, kuris privalo nedelsiant imtis priemonių:
- 16.1. individualiai kalbasi su skriaudėju ir skriaudžiamuoju (nepilnamečiai asmenys kartu su juos lydinčiais teisėtais vaiko atstovais), paima rašytinius pasiaiškinimus iš darbuotojų;
- 16.2. apie įvykusį smurto ar patyčių faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša skriaudžiamo mokinio teisėtiems atstovams, Kauno apskrities vaiko teisių apsaugos tarnybai Kaišiadorių rajone, Pedagoginės psichologinės pagalbos teikėjui ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis dėl psichologinės pagalbos;

16.3. užtikrina psichologinės pagalbos skriaudėjui ir skriaudžiamajam, kurios trukmę nustato psichologas, teikimą gimnazijoje arba Pedagoginėje psichologinėje pagalbos tarnyboje ne vėliau kaip per 5 dienas nuo pranešimo apie patyčias ir/ar smurtą;

16.4. skriaudėją supažindina su psichologo teikiamų rekomendacijų nevykdymo pasekmėmis (nušalinimas nuo darbo įvykio tyrimo metu, išpėjimas dėl atleidimo iš darbo, darbo sąlygų pakeitimas ir pan.);

16.5. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) informuoja Kaišiadorių rajono policijos komisariatą ir Vaikų teisių apsaugos tarnybą.

17. Gimnazijos vadovas, sužinojęs apie gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi iš kitų darbuotojų, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Gimnazijos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo 16 punkte ir užtikrinti psichologinę pagalbą Pedagoginėje psichologinėje tarnyboje arba gimnazijoje mokytojams, kitiems švietimo įstaigos darbuotojams, smurtavusiems ar patyrusiems smurtą, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo momento.

18. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

20. Visi mokyklos bendruomenės nariai supažindinami su Tvarkos aprašu pasirašytinai. Mokiniai bei mokinių tėvai su Tvarka, reglamentuota apraše, supažindinami tėvų susirinkimo, klasės valandėlių metu ir patvirtina tai savo parašu.

SUDERINTA

Vaiko gerovės komisijoje

2019 m. vasario 27 d. (prot. Nr.5)

ŽIEŽMARIŲ GIMNAZIJA
PRANEŠIMO APIE SMURTO ATVEJĮ AR PATYČIAS FORMA

 Pranešimo data

Kada įvyko smurto atvejis ir patyčios (data, val.)	
Kur įvyko smurto atvejis ar patyčios	
Kas pranešė apie smurto atvejį ar patyčias	
Kam pranešta apie smurto atvejį ar patyčias	
Kokia smurto ar patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pabraukti ar įrašyti)	
<p>Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ar kt.: _____</p> <p>Fizinės: pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan. _____</p> <p>Socialinės: įvairūs gąsdinantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas _____</p> <p>Elektroninės: patyčios socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.) _____</p>	

Duomenys apie smurto atvejų ar patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio smurtą/patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris smurtavo/ tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

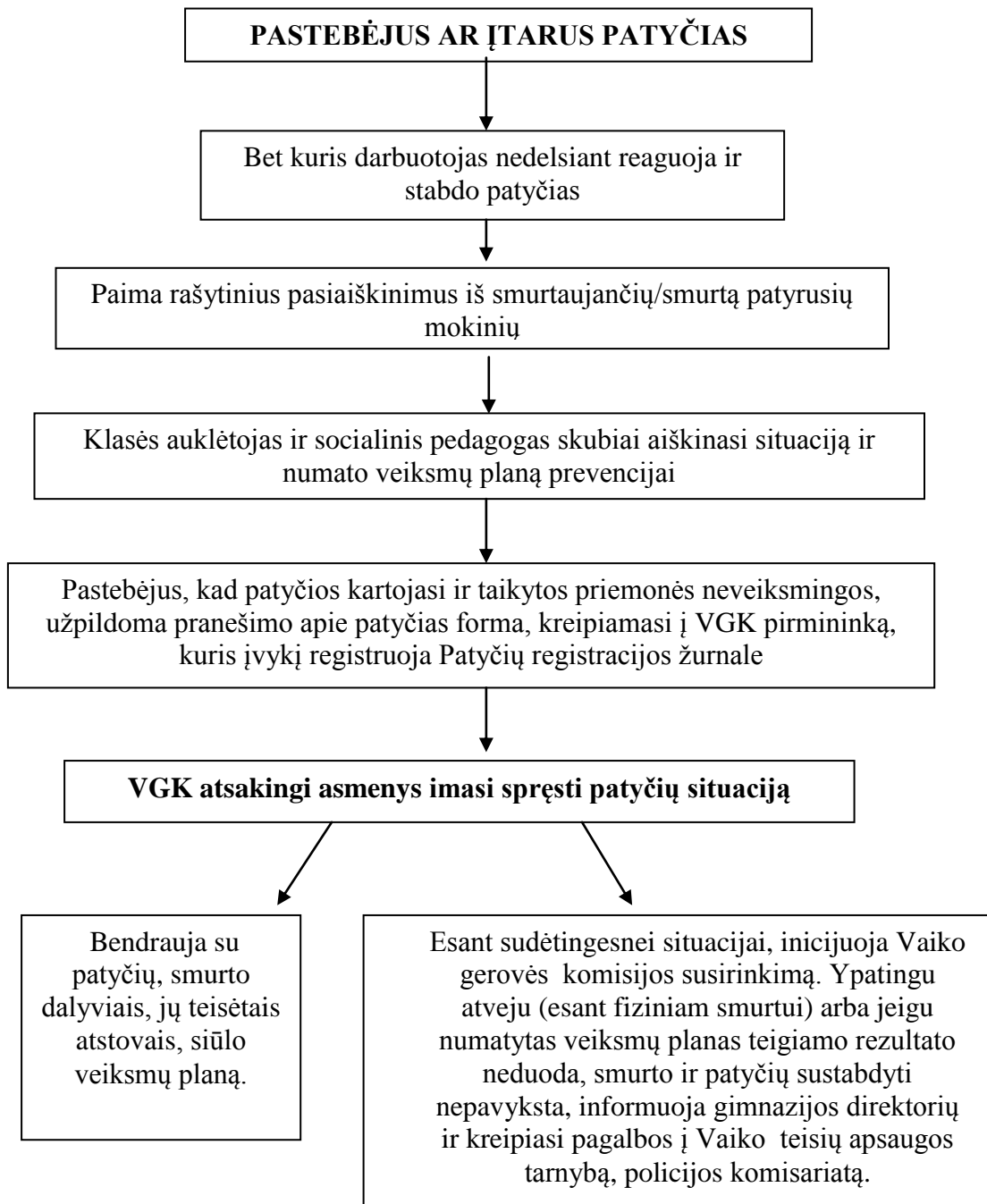
Mokyklos darbuotojo prevencija/intervencija šioje smurto atvejo ar patyčių situacijoje:

Užpildžiusio asmens parašas, vardas, pavardė

Registracijos Patyčių registravimo žurnale data ir Nr.

ŽIEŽMARIŲ GIMNAZIJA

REAGAVIMO Į PATYČIAS TARP MOKINIŲ ALGORITMAS

ŽIEŽMARIŲ GIMNAZIJA**REAGAVIMO Į PATYČIAS TARP DARBUOTOJŲ IR MOKINIŲ ALGORITMAS**